



HISTORICKÝ ATLAS OBYVATELSTVA ČESKÝCH ZEMÍ

Martin Ouředníček, Jana Jíková
& kolektiv projektu NAKI



Diskusní večer České demografické společnosti

18. února 2015, Praha,
Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta

01. Představení projektu NAKI

- Cílem projektu je zpřístupnit historická prostorová a statistická data ze sčítání lidu pro využití v prostředí geografických informačních systémů (GIS)
- Výsledkem je digitalizace hranic státu, krajů a okresů v letech 1921-2011 pro území současné České republiky a dále městských obvodů, katastrálních území a urbanistických obvodů v Praze – data jsou k dispozici na www.historickyGIS.cz
- Dalším výsledkem je databáze statistických dat, která je postupně naplňována údaji ze všech dosavadních populačních cenů až do úrovně okresů, v Praze do úrovně katastrálních území (urbanistických obvodů) – data jsou k dispozici na www.historickyGIS.cz
- Historický vývoj sociální struktury obyvatelstva v období 1921-2011 bude zpracován ve formě specializovaných map, historického populačního atlasu, výstavy a odborných publikací

03. Dílčí cíle řešení

DC01 Vytvořit specializované metodiky tvorby a využití prostorových dat

Metodiky obsahují postupy tvorby a možnosti využití hranic v letech 1921-2011.

DC02 Digitalizovat prostorová data

Zpracovány shapefiley pro Česko a Prahu v letech 1921-2011 v prostředí GIS, které jsou k dispozici široké veřejnosti.

DC03 Vytvořit databáze georeferencovaných dat

Shromážděna a zpřístupněna jsou statistická populační data v letech 1921-2011.

DC04 Vytvořit velkoformátové specializované mapy

Nyní k dispozici prvních 10 specializovaných map na www.atlasobyvatelstva.cz.

DC05 Využít výsledky projektu v praxi

Aplikovat výsledky ve výuce na gymnáziích a vysokých školách a v badatelské a správní praxi.

DC06 Prezentovat výsledky práce

Zpřístupnit všechny výsledky projektu v českém a anglickém jazyce, výstava, atlas, web.

04. Řešitelský tým



Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D.
Prof. PhDr. Eva Semotanová, DrSc.
Prof. PhDr. Jiří Musil, CSc.
Doc. RNDr. Hana Kühnlová, CSc.
RNDr. Lucie Pospíšilová, Ph.D.
RNDr. Jana Jíchová, Ph.D.
RNDr. Lucie Kupková, Ph.D.
RNDr. Petra Špačková, Ph.D.
RNDr. Martin Šimon, Ph.D.
RNDr. Jana Temelová, Ph.D.
RNDr. Jakub Novák, Ph.D.
PhDr. et. Mgr. Eva Novotná
Mgr. Jiří Nemeškal
Mgr. Ivana Přidalová
Mgr. Ladislav Kážmer
Mgr. Peter Svoboda
Mgr. Nina Dvořáková
Bc. Matěj Soukup
Bc. Martin Křivka

05. Současný stav rozpracování

- Webové stránky projektu www.historickygis.cz

URBÁNNÍ A REGIONÁLNÍ LABORÁTOŘ | ATLAS OBYVATELSTVA | HISTORICKÝ GIS

HISTORICKÁ DATA V GIS
PROJEKT V RAMCI APLIKOVANÉHO VÝZKUMU A VÝVOJE NÁRODNÍ A KULTURNÍ IDENTITY
1921 | 1930 | 1946 | 1950 | 1961 | 1970 | 1980 | 1991 | 2001 | 2011

URBÁNNÍ A REGIONÁLNÍ LABORÁTOŘ | Výzkumný tým Přírodovědecké fakulty UK

ÚVOD K PROJEKTU

O PROJEKTU

KONFERENCE NAKI

AKTUALITY

DÍLČÍ CÍLE

VÝSTUPY

- PUBLIKACE
- SHP VRSTVY
- KONFERENCE
- MAPY

ŘEŠITELSKÝ TÝM

KONTAKT

Výstupy

Publikace a metodiky

Prostorová a statistická data ke stažení

Konference a workshopy

Specializované mapy

Mapa webu

Úvod k projektu

O projektu

Aktuality

Díličí cíle

Výstupy

Řešitelský tým

Odkazy

www.atlasobyvatelstva.cz

www.suburbanizace.cz

www.urrlab.cz

Zpracovatel projektu

Urbánní a regionální laboratoř

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta

Albertov 6, 128 43 Praha 2

www.urrlab.cz

ZPŘÍSTUPNĚNÍ HISTORICKÝCH PROSTOROVÝCH A STATISTICKÝCH DAT V PROSTŘEDÍ GIS

Projekt DF12P01OVV033 podpořilo v rámci programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstvo kultury České republiky.

06. Koncepce atlasu

- Tematické oddíly obsahující mapy v historické perspektivě
- Vlastní mapové výstupy doplněné obrázky, mapami a grafy ze starších atlasů

Datové zdroje: Sčítání lidu data z průběžné statistiky (např. migrační data, přirozená měna, ekonomické ukazatele apod.)

Území: Česko, úroveň okresů

Období: 1921-2011 (2012)

Klíčová slova: sčítání lidu; obyvatelstvo; GIS; okresy; Česko

Nakladatelství: Karolinum

Rok publikace: 2015

Rozsah: 120-140 stran map

Obsah:

1. Úvod
2. Metodika zpracování a tvorby prostorových dat
3. Územně správní členění
4. Rozmístění obyvatelstva
5. Demografická struktura
6. Mobilita (migrace, dojíždka)
7. Ekonomická struktura
8. Kulturní struktura (národnost, náboženství)
9. Sociální struktura (vzdělání, sociální status)
10. Kriminalita
11. Zdravotní stav
12. Volby
13. Syntetické a aplikované mapy

08. Ukázka výstupů – metodická část

Mapový podklad pro rok 1927

Map source for year 1927



zdroj: ČLÚZ

Mapový podklad pro rok 1936

Map source for year 1936



zdroj: ČLÚZ

Mapový podklad pro rok 1949

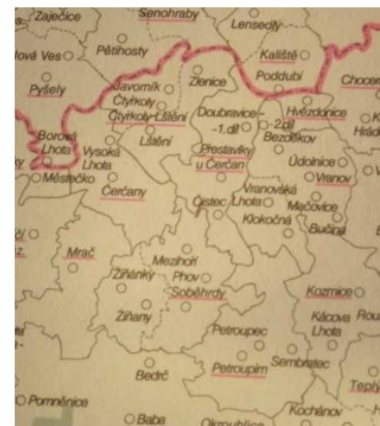
Map source for year 1949



zdroj: ČLÚZ

Mapový podklad pro rok 1960

Map source for year 1960



zdroj: ČLÚZ

Použité mapové podklady

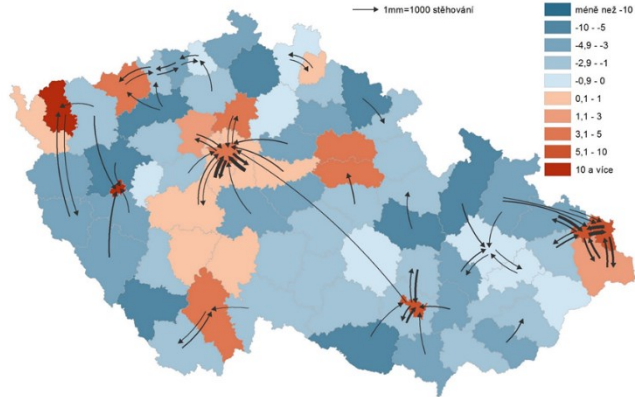
Used map sources

NÁZEV MAPOVÉHO PODKLADU	MĚŘÍTKO	STAV K ROCE / ROZK. STAVANÍ	AUTOR
IL. vojenské mapování	1: 75 000	1927/1921	Zeměpisný ústav Ministerstva vnitra
Přehledná mapa katastrálních území země České / Země Moravskoslezská	1: 144 000 / 1: 115 200	1936/1930	Reprodukční ústav ministerstva financí
Přehledná mapa katastrálních území země České a Moravskoslezská	1: 200 000	1947/1946	Reprodukční ústav ministerstva financí
Přehledná mapa územní organizace podle stavu ke dni 1. února 1949	1: 200 000	1949/1950	Reprodukční ústav ministerstva financí v Praze
Mapa správního rozdělení ČSR	1: 200 000	1960/1960	Ústřední správa geodetická a kartografická
Mapa správního rozdělení ČSSR	1: 200 000	1977-1979/1970	Český úřad geodetický a kartografický
Mapa správního rozdělení ČSSR	1: 200 000	1980-1982/1980	Český úřad geodetický a kartografický
okres1948.shp	—	1999/1990	Český statistický úřad
okresy_2002.shp	—	2001/2001	Český statistický úřad
okresy.shp	—	2017/2011	Český statistický úřad

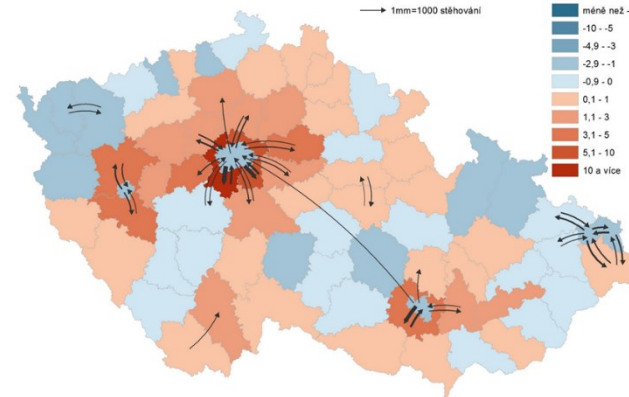
09. Ukázka výstupů - migrace

6.2 Směry vnitřního stěhování

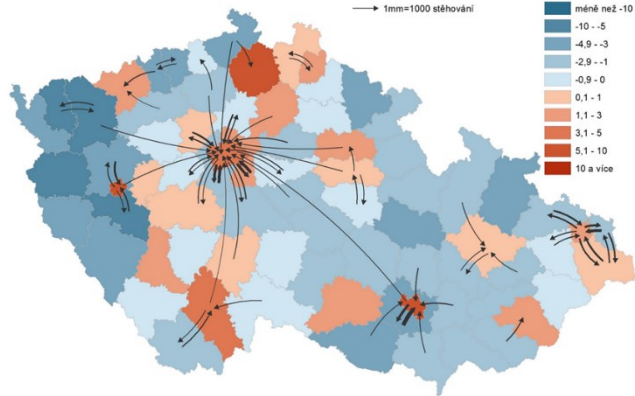
MAPA 6.2.1: 1961-1974



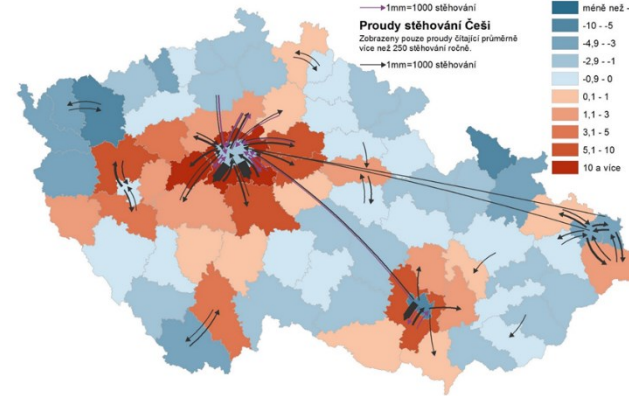
MAPA 6.2.3B: 1989-2004



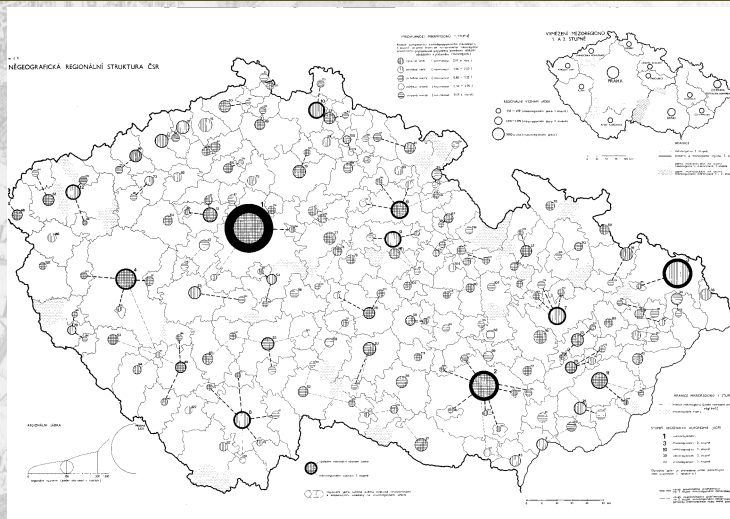
MAPA 6.2.2: 1975-1988



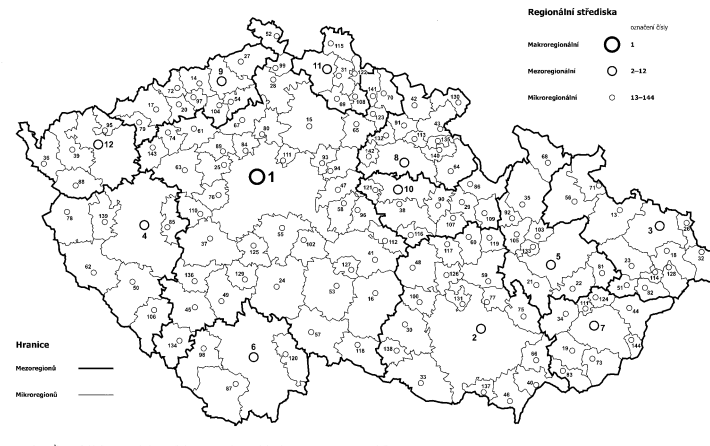
MAPA 6.2.4A: 2005-2013



10. Ukázka prvních výstupů – syntetické a aplikované mapy

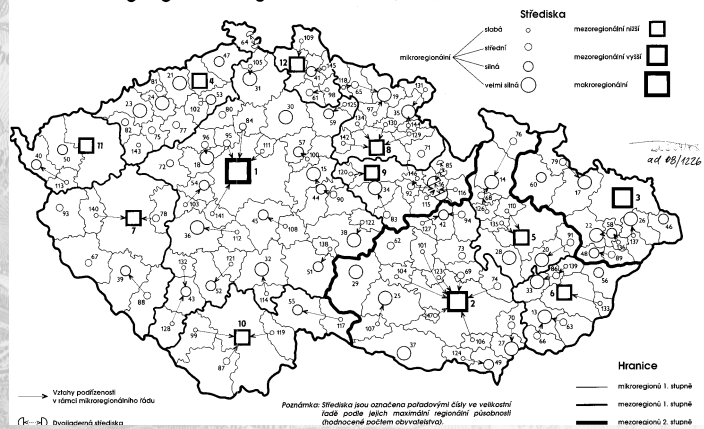


Mapová příloha: Sociogeografická regionalizace České republiky (2001)

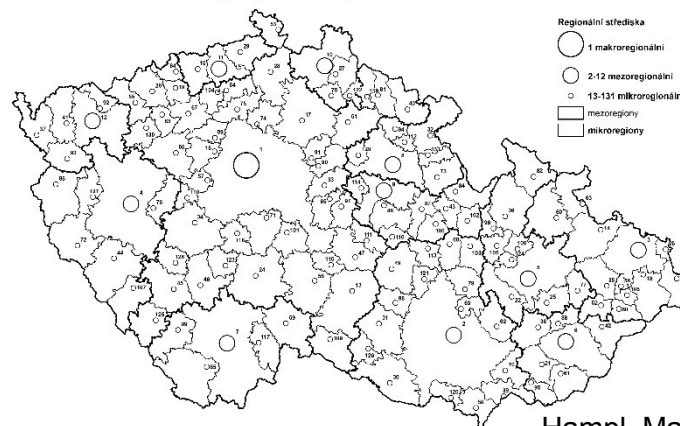


Poznámka: Číslo označující střediska odpovídá jejich pořadí podle komplexního regionálního významu a jsou uvedena v tabulce příloze 3.

obr. 1: Sociálněgeografická regionalizace ČR (1991)



Sociogeografická regionalizace Česka 2011

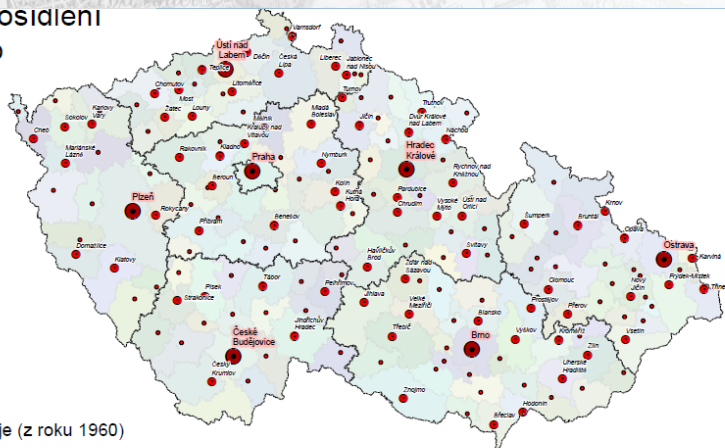


Poznámka: Číslo u středisk označují pořadí podle komplexní regionální velikosti (KRV); viz tab. 6.

Hampel, Marada 2015

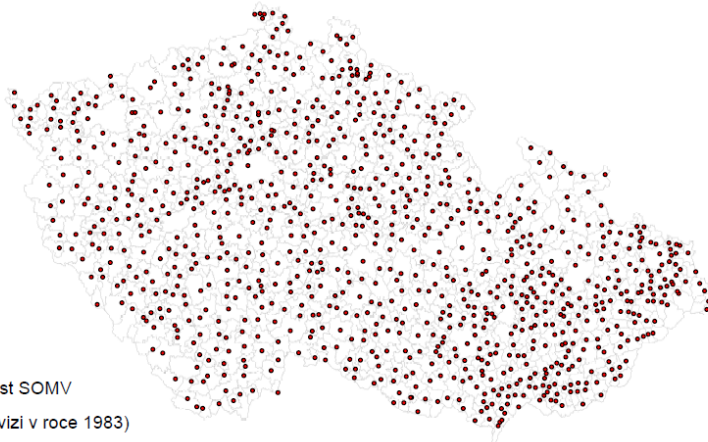
11. Ukázka výstupů – syntetické a aplikované mapy

Střediska osídlení obvodního významu



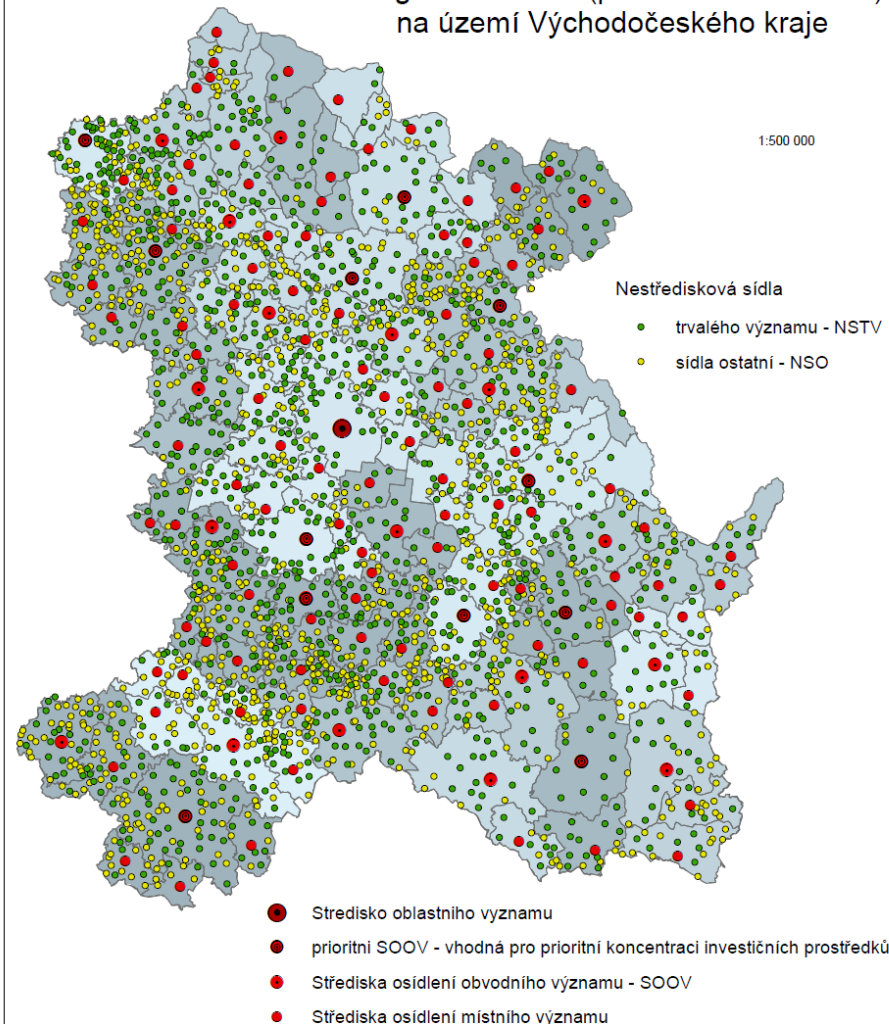
- ☒ hranice kraje (z roku 1960)
- Střediska osídlení obvodního významu - SOOV - (po revizi v roce 1983)
- prioritní SOOV - vhodná pro prioritní koncentraci investičních prostředků (1971)
- Střediska oblastního významu (sídla národních výborů přímo řízených vládou; krajská města)

Střediska osídlení místního významu (SOMV)

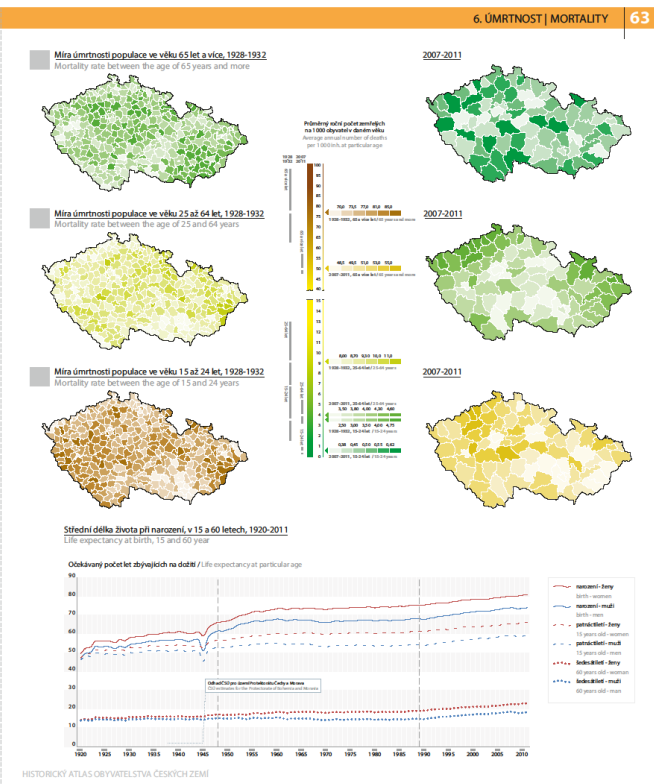
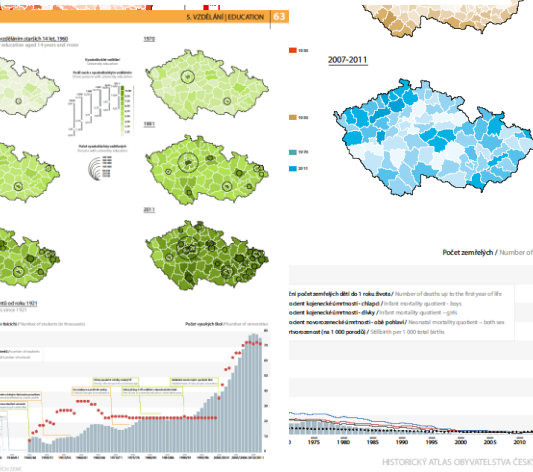
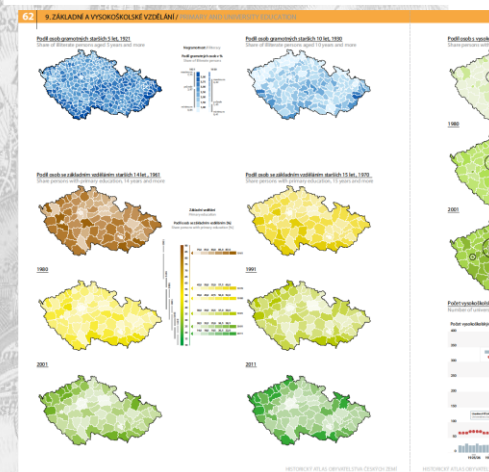
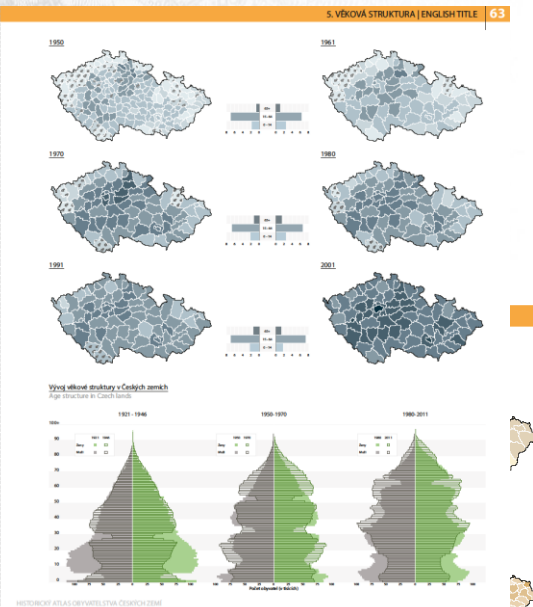
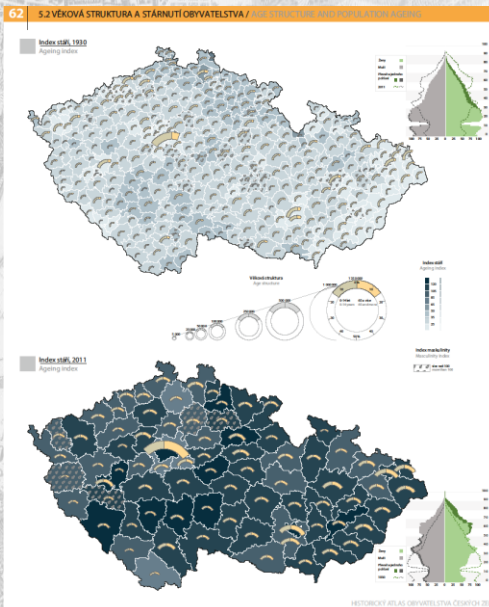


- Střediska vyššího významu (oblastního a obvodního) zároveň plnila všechny funkce středisek místního významu.
- ☒ spádová oblast SOMV
- SOMV (po revizi v roce 1983)

Kategorizace sídel (po revizi v roce 1983) na území Východočeského kraje



12. Ukázka výstupů – náhledy v pdf



12. Informace

- Konference
- Výstava



KONFERENCE

SOCIÁLNĚ PROSTOROVÁ DIFERENCIACE ČESKÝCH ZEMÍ V HISTORICKÉ PERSPEKTIVĚ

4/6/2015

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA

Konference bude zaměřena na multioborovou diskuzi a předávání poznatků sociálních a historických geografů, historických kartografů, pedagogů, sociologů, urbanistů a zástupců dalších příbuzných oborů. Diskutovány budou možné způsoby využití historických prostorových a statistických dat a jejich následná aplikace při vytváření novodobých mapových výstupů. Věnovat se budeme potenciálu získaných historických dat a jejich možnému využití ve výzkumech sociálních, ekonomických, demografických, historických, politologických a geografických souvislostí vývoje českého obyvatelstva v období od počátku Československého státu do současnosti (1918–2014). Součástí diskuze bude rovněž debata o možném přenosu získaných poznatků do středoškolské a vysokoškolské výuky. Multioborové zaměření konference reflektuje její členění do čtyř plenárních sekcí, ve kterých pozvaní keynote speakers představi problematiku níže uvedených tematických oblastí, která bude dále rozvedena v diskusi:

- > HISTORICKÁ PROSTOROVÁ A STATISTICKÁ DATA
- > OBYVATELSTVO ČESKÝCH ZEMÍ VE 20. STOLETÍ
- > SOCIÁLNÍ PROMĚNY PRAHY VE 20. STOLETÍ
- > HISTORICKÁ PROSTOROVÁ A STATISTICKÁ DATA VE VZDĚLÁNÍ A PRAXI

TERMÍN PRO POSLÁNÍ PŘIHLÁŠKY A REGISTRAČNÍ POPLATKY:

- REGISTRACE DO 31. 12. 2014
- 250 Kč – studenti/ středoškolští učitelé
 - 500 Kč – akademičtí pracovníci / ostatní

- REGISTRACE DO 28. 2. 2015
- 500 Kč – studenti/ středoškolští učitelé
 - 1 000 Kč – akademičtí pracovníci / ostatní

Více informací i registrační formulář naleznete na webové adrese:
<http://www.historickygis.cz/konferencenaki>

Kontaktní e-mail: NINA.DVORAKOVA@NATUR.CUNI.CZ
WWW.HISTORICKYGIS.CZ/KONFERENCENAKI

DĚKUJI ZA POZORNOST

Doc. RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D., RNDr. Jana Jíchová, Ph.D.
& kolektiv projektu NAKI

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta,
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
Urbánní a regionální laboratoř - URRLab
slamak@natur.cuni.cz

Příspěvek vznikl za podpory projektu Ministerstva kultury ČR v rámci programu NAKI č. DF12P01OVV033
"Zpřístupnění historických prostorových a statistických dat v prostředí GIS".



www.urrlab.cz